

До спеціалізованої вченої ради Д 17.127.07
Класичного приватного університету
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента
ДЬОМЕНКО СЕРГІЯ ВАСИЛЬОВИЧА
на дисертацію
МАТВІЙЧУКА ОЛЕКСАНДРА ВАЛЕРІЙОВИЧА
«Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля:
кримінально-правова характеристика»
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право

Актуальність дисертаційного дослідження. Сучасне індустріальне суспільство, його перманентна активність у нарощуванні технічних засобів виробництва, підвищує значущість питань безпеки довкілля. Маючи широкий внутрішній зміст та безпосередню пов'язаність із невід'ємним правом людини на життя та здоров'я, охорона довкілля кримінально-правовими засобами стає одним із суттєвих важелів впливу на суспільні відносини, які виникають у процесі функціонування збалансованої системи життєдіяльності людини. До одних із таких засобів, що забезпечують охорону різноманітних природних об'єктів, відноситься кримінально-правова заборона проектування чи експлуатації споруд без систем захисту довкілля, передбачена ст.253 чинного кримінального закону. Суспільна небезпека даного діяння, яка полягає у створенні ним загрози завдання шкоди довкіллю, життю та здоров'ю людини, власності тощо, або реальному спричиненню такої шкоди, обумовило його криміналізацію законодавцем. Однак, відсутність фактичної судової практики застосування цієї статті з моменту введення у дію КК актуалізує нагальну необхідність проведення дослідження специфіки конструкції складу ст.253 КК на предмет виявлення недоліків, розгляду соціальної обумовленості,

позитивних та негативних наслідків її криміналізації, тощо. Слід також звернути увагу і на відсутність у кримінально-правовій доктрині комплексних досліджень даного кримінального правопорушення, окремі ж праці вчених відносно деяких аспектів цього правового явища не можуть задовільнити сучасні потреби законотворця по його вдосконаленню та вимоги юридичної практики по застосуванню цієї норми.

Автор цілком вірно зауважив на поширення екологічної кризи у контексті якої дедалі збільшується небезпека від вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля. Поширення фактів забруднення водних об'єктів, атмосферного повітря, забруднення або псування земель та знищення фауни, флори, іхтіофауни, має свій наслідок: збільшення смертності, зростання захворюваності населення, зниження імунітету в людей тощо.

У зв'язку з наведеним необхідно констатувати про наявний високий ступень відповідності теми, обраної дисертантом для свого дослідження, сучасним потребам кримінальної науки та правозастосовної діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація О.В. Матвійчука побудована на ґрунті основних положень Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (прийнята Верховною Радою України 18 березня 2004 р. № 161629-IV) та виконана в межах науково-дослідної роботи ЗВО «Національна академія управління» на 2014–2019 рр. за темою «Адаптація законодавства і права України до законодавства і права Європейського Союзу» (державний реєстраційний номер 0114U006593); відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 р., затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 2011 р. № 942.

Достовірність та обґрунтованість переважної більшості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації О.В. Матвійчука не викликає сумнівів. Його праця за своїм характером і змістовним наповненням відноситься до комплексних монографічних

досліджень, а за актуальністю розгляду злободенних питань займає перше місце серед робіт, присвячених проблематиці кримінальної відповідальності за проектування чи експлуатацію споруд без систем захисту довкілля.

Незважаючи на відсутність судової практики по темі дисертації автору вдалось зібрати та опрацювати репрезентативну джерельну базу (700 осіб), достатню для підтвердження окремих висновків (с.27, 244-249 дисертації).

Вміло використовуючи різні наукові методи (діалектичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, логіко-семантичний методи, анкетування, системного аналізу тощо), відповідно до визначених задач по розкриттю специфіки предмета, дисертант спромігся досягти високого рівня достовірності отриманих результатів роботи (с.26-27 дисертації).

Слід відзначити і неординарний підхід автора до структурного подання матеріалу своєї праці (с.22 дисертації), який дозволив йому віднести підсумки компаративістської характеристики до розряду оціночних важелів національного кримінального законодавства у розрізі предмета свого аналізу (с.168-181 дисертації).

Звертає на себе увагу і апробація результатів проведеного дослідження. З переліку праць видно (с.17-18 дисертації) авторський шлях по отриманню позитивних результатів розвідки розпочався ще з 2012 року та знайшов своє втілення у 17 публікаціях, з яких 10 – це статті, опубліковані у наукових фахових виданнях України, а 1 – стаття у виданні держави Європейського Союзу. За своєю направленістю дані праці охоплюють практично весь спектр поставлених завдань по висвітленню предмету дослідження.

Наведені у вступі та розділах основної частини праці авторські постулати відносно визначення, як в цілому, так і в деяких напрямках, проблематики кримінальної відповідальності за проектування чи експлуатацію споруд без систем захисту довкілля, переконують у важливості розглянутих питань для кримінально-правової доктрини та правовій практиці.

Структурна побудова дисертаційної роботи визначена метою, завданнями, об'єктом і предметом цього дослідження. Дисертація складається

зі вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (289 найменувань) на 29 сторінках, восьми додатків (на 41 сторінці). Загальний обсяг дисертації – 259 сторінок, з них основний текст – 169 сторінок.

Наукова новизна положень, які виносяться на захист. Звернення до тексту наукового дослідження О.В. Матвійчука відкриває можливість вказати на доведеність, практичну та теоретичну значимість винесених на захист положень. Серед їх низки, привернули до себе увагу наступні концептуальні доробки автора, які безсумнівно суттєво вплинуть на подальшу еволюцію кримінально-правової доктрини й юридичну практику:

– дослідником було з'ясовано, що часом вчинення цього кримінального правопорушення: 1) за першою та другою формами прояву цього діяння є момент здачі замовнику проекту або іншої аналогічної документації без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля; 2) за третьою формою прояву цього кримінального правопорушення введення (прийом) в експлуатацію споруд без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля, що за класом наслідків належить до об'єктів СС1, будівництво якого здійснюється на підставі будівельного паспорта, є момент реєстрації відповідним органом державного архітектурного контролю готовності об'єкта до експлуатації; часом вчинення кримінального правопорушення в означеній формі прояву, які за класом наслідків належить до об'єктів із середнім (СС2) та значними наслідками відповідальності (СС3), є момент видачі сертифіката відповідним органом державного архітектурного будівельного контролю про готовність об'єкта архітектури; аргументовано, що місцем вчинення діяння, передбаченого ст. 253 КК (у третій формі прояву) є певне місце, територія, де введена (прийнята) в експлуатацію споруда без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля (с.28, 97, 110-111, 155 дисертації);

– дисертант удосконалив розуміння предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 253 КК, до якого зарахував: 1) проект – це документація для будівництва (створення) об'єктів архітектури – затвердені

текстові та графічні матеріали, що складаються з креслень, графічних і текстових матеріалів, інженерних і конструктивних розрахунків, які визначають містобудівні, об'ємно-планувальні, архітектурні, технологічні рішення, вартісні показники конкретного об'єкта архітектури та які не відповідають вимогам державних стандартів, будівельних норм і правил; 2) інша аналогічна документація без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля – це детальний план території – містобудівна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території, заява, подана засновником щодо наміру забудувати територію, лінії регулювання забудови визначені в містобудівній документації, межі розташування об'єктів архітектури відносно червоних ліній, межі окремих ділянок, природних меж та інших територій; місто-будівні умови – документ, що містить комплекс планувальних та архітектурних вимог до проектування і будівництва; план зонування території – робоча документація без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля; 3) об'єкти архітектури – це будинки й споруди житлово-цивільного, комунального, промислового та іншого призначення, їх комплекси, об'єкти благоустрою, незалежно від їх цільового призначення і технологічних характеристик без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля (с.29, 75-76, 79, 85-95 дисертації);

– автор зробив досконалим положення, яке стосується суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 253 КК, зокрема, з якого випливає, що суб'єктивна сторона діяння за ч. 1 цієї статті характеризується виною у формі умислу, й умисел тут може бути лише прямий, а діяння, передбачене ч. 2 цієї статті, може вчинятися з подвійною формою вини (щодо дій – з прямим умислом, а щодо наслідків – можлива лише необережна форма вини) (с.31, 131-141, 156, 188 дисертації);

– набули подальшого розвитку критерії, за якими повинно здійснюватися відмежування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 253 КК, від адміністративних правопорушень, описаних у ст.ст. 71, 79, 86-1 КУпАП, – це внутрішня притаманна їм об'єктивна суспільна небезпечність

(основа відмежування), а також об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих правопорушень, зокрема, що криміналізують аналізоване кримінально-правове діяння (с.31,159-168,188 дисертації);

– здійснений компаративістський аналіз діяння, передбаченого ст. 253 КК України, та аналогічних злочинів за законодавством деяких зарубіжних держав, засвідчив про наявність у цих нормах значної кількості позитивних положень, які можуть бути взяті для вдосконалення ст. 253 КК (с.31, 168-182, 188).

Набули у дисертаційному дослідженні О.В. Матвійчука подальшого розвитку й інші питання кримінальної відповідальності за проектування чи експлуатацію споруд без систем захисту довкілля.

У розділі 1. «Поняття, витоки, генеза кримінальної відповідальності за проектування чи експлуатацію споруд без систем захисту довкілля, сучасний стан проблеми та соціально-правова обумовленість цієї заборони», автор, окрім іншого, достатньо глибоко аналізує термінологічний апарат, зокрема звертається до сутності термінів «витоки» та «сучасний стан» (с.34 дисертації), що заслуговує на позитивну оцінку. Цілком обґрунтованим вбачається і зауваження дисертанта на необхідність сприйняття кримінальним правом методології антропоцентричної теорії права (с.61 дисертації).

У розділі 2. «Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення проектування чи експлуатації споруд без систем захисту довкілля», дисертант надаючи ґрунтовний аналіз різноманітним концепціям об'єкту кримінального правопорушення, робить слушне зауваження на поширення у науковій літературі нечіткого визначення безпосередніх об'єктів у складах кримінальних правопорушень проти довкілля (с.70 дисертації). Заслуговує на увагу і виокремлення у роботі універсальних та спеціальних ознак, властивих саме цьому предмету кримінального правопорушення, передбаченого ст.253 КК (с.83-83 дисертації) та розкриття термінологічної сутності таких понять (с.87-92 дисертації). Слушною авторською позицією є звернення уваги на проблематику суб'єкта

кримінального правопорушення проектування чи експлуатації споруд без систем захисту довкілля. Надавши ґрунтовний аналіз різноманітних точок зору вчених, дисертант вірно піддає критиці думки про ототожнення службової та спеціально уповноваженої особи (с.125 дисертації).

У розділі 3. «Відмежування кримінального правопорушення проектування чи експлуатації споруд без систем захисту довкілля від суміжних складів кримінальних правопорушень та аналогічного адміністративно-правового делікту й компаративістська характеристика цього діяння за кримінальним законодавством України та деяких зарубіжних держав», дослідник, і це слід виділити як цікаву ідею, проаналізувавши законодавство різних країн світу, класифікує його за критерієм побудови Особливої частини кримінального закону та визначенням в ній місця кримінальних правопорушень проти довкілля, при цьому виділяє три групи країн (с.170 дисертації).

У **практичному плані** розроблені дисертантом положення можуть бути використані:

- у законотворчій діяльності, у якості теоретичної бази для проведення удосконалення сучасного кримінального законодавства в частині правової регламентації відповідальності за кримінальні правопорушення проти довкілля;
- у правозастосовній практиці – як допоміжний інструмент для здійснення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень проти довкілля, а також для відмежування ст.253 КК від суміжних кримінальних правопорушень та адміністративних деліктів;
- у науково-дослідній роботі – як концептуальні засади для подальшого наукового пошуку та розвитку кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти довкілля;
- у навчальному процесі – як матеріал для розробки відповідних розділів підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій з дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина», а також при викладанні

навчальних дисциплін кримінально-правового циклу та у науково-дослідній роботі студентів і слухачів магістратури.

Автореферат дисертації відповідає основним положенням самого дослідження, належним чином висвітлює його сутність та структурно оформлений відповідно встановленим вимогам.

Тема роботи, об'єкт та предмет дослідження, її зміст, а також положення та висновки відповідають спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право.

Наведене дає підстави у цілому позитивно оцінити рецензовану працю О.В. Матвійчука на тему «Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля: кримінально-правова характеристика» і характеризувати її як самостійне завершене наукове дослідження, висновки і положення якого вирішують важливу для сучасної законодавчої та правозастосовної практики проблематику відповідальності за кримінальні правопорушення проти довкілля.

Між тим, слід звернути увагу на ряд її положень, які, на нашу думку, носять дискусійний характер і потребують додаткової аргументації здобувачем у процесі публічного захисту у спеціалізованій вченій раді, а саме:

1. Одним із результатів дисертаційного дослідження стала розробка автором нової редакції ст.253 КК (с.28, 189, 219-220 дисертації). Серед різноманітти втілених ідей у даній редакції є, на нашу думку, дещо спірні пропозиції. Так, автор пропонує таким чином розподілити наслідки цього правопорушення: «інші тяжкі наслідки» вказати у якості кваліфікуючої ознаки, а «тяжку технологічну аварію або екологічну катастрофу, загибель або масове захворювання населення» віднести до особливо кваліфікуючих. Така рекомендація не вбачається доцільною у зв'язку з наступним.

По-перше, законодавець, формулюючи диспозицію ст.253, прямо вказав на види наслідків цього кримінального правопорушення засобом перерахування: тяжкі технологічні аварії, екологічні катастрофи, загибель населення, масове захворювання населення, інші тяжкі наслідки. Виключно

тому останній вид наслідків отримав займенник «інші». Відповідно при бажанні сформулювати кваліфікуючий склад з використанням тільки цієї ознаки, дисертанту необхідно було б викласти його таким чином: «Ті самі дії, якщо вони спричинили тяжкі наслідки».

По-друге, на нашу думку, законодавець не дарма класифікував та перерахував в одному ряду всі види наслідків тому, що з одного боку, він прирівняв їх суспільну небезпеку, орієнтуючи при цьому правозастосовувача на конкретизацію об'єктів кримінально-правової охорони, а з іншого боку, не обмежив їх коло, розуміючи їх рівнозначність, взаємопов'язаність та безмежність варіацій впливу техногенної небезпеки на довкілля та людину. Автор ні в підрозділі 2.3 (с.141-152 дисертації), ні в «обґрунтуванні запропонованої редакції ст. 253 КК України» (с.220-221 дисертації) не навів пояснення для чого він розділив ці наслідки на кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі. Навряд чи до такої аргументації можна віднести його посилання на «суспільну небезпечність дій та наслідків...» (с.221 дисертації).

2. Удосконалене автором визначення безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення (с.28-29 дисертації), передбаченого ст. 253 КК, має такі дискусійні положення та недоліки.

По-перше, об'єкт злочину у кримінально-правовій доктрині розглядається у якості самостійного елементу конструкції складу кримінального правопорушення, тобто він має самостійні ознаки, які дозволяють його описувати. Як звісно існують декілька концепцій об'єкта і до цього часу жодна з них не витіснила інших з доктринального поля. Дисертант дотримується теорії «об'єкт правопорушення – суспільні відносини», що походить із сформульованого ним поняття. За його думкою безпосереднім об'єктом є «суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони... природного середовища...» (с.28, 41, 75, 152, 187 дисертації). Підґрунтям для такого формулювання стало приєднання автора до визначення родового об'єкту злочинів проти навколишнього природного середовища, яку пропонували інші дослідники, і під яким розуміли «суспільні відносини, з

приводу стосунків, що забезпечують існування... системи (навколишнє природне середовище)...» (с.69, 152, 187 дисертації). На нашу думку, суттєвим недоліком наведеного поняття родового об'єкту стало недотримання авторами-розробниками логіко-юридичних правил будування дефініцій, що привело до тавтології – «стосунки» це теж саме, що і «відносини». Дисертант, спираючись на це поняття спробував надати своє розуміння вже безпосереднього об'єкту, що як звісно є частиною родового об'єкту, тому повторив таку ж помилку. Так, він вказує: «...безпосереднім об'єктом виступають суспільні відносини, які забезпечують (умови) *стосунки* з охорони, раціонального використання... навколишнього природного середовища...» (с.75) (*виділено мною*).

По-друге, слід звернути увагу, що у вступі (с.28 дисертації), висновках до розділу 2 (с.152 дисертації) та загальних висновках (с.187 дисертації) О.В. Матвійчук у створеному ним понятті безпосереднього об'єкту приводить термін «умови» на відміну від тексту розділів 1.2 (с.41) та 2.1. (с.75), де він прирівнює «умови» до «стосунків»: «...які забезпечують (умови) стосунки...». Навряд чи таке рівняння є вірним з точки зору змісту цих термінів.

По-третє, загальне визнане у доктрині кримінального права, яке до речі не оспорюється дисертантом, розуміння об'єкту злочину у якості того, на що посягає злочинець, і чому завдається шкода (створюється загроза заподіяння такої шкоди), застосоване як критерій до оцінки наданого автором визначення безпосереднього об'єкту вказує на наступне. Виходячи із наданого у дисертації поняття безпосереднього об'єкту, протиправним діянням суб'єкта цього кримінального правопорушення заподіюється шкода суспільним відносинам, які забезпечують виділені автором умови. Між тим, суспільні відносини складаються із суб'єктів, предмета, з приводу якого існують відносини та соціального зв'язку між суб'єктами. Всі ці елементи або частина з них повинні знаходитися під охороною статті 253 КК для того щоб можна було розглядати їх у якості об'єкту, і ним повинна завдаватися шкода. Звернення ж до диспозиції цієї норми дозволяє вказати, що шкода, у наслідок

технологічних аварій, екологічних катастроф, масового захворювання населення або інших тяжких наслідків може бути спричинена докільлю, власності, життю або здоров'ю людини, правам та інтересам юридичних осіб тощо, тобто кримінально-правовою нормою захищаються ці конкретні предмети, природні ресурси, права, людина тощо. З визначення наданого автором не прослідковується яким конкретно суспільним відносинам (суб'єктам, предмету, соціальним зв'язкам) заподіюється шкода.

Враховуючи доктринальне розуміння безпосереднього об'єкту у якості конкретних суспільних відносин, поставлених законодавцем під охорону певною кримінальною нормою і яким завдається шкода, слід вказати, що зазначені автором у визначенні суспільні відносини з охорони, раціонального використання, відтворення та оздоровлення природного середовища є занадто абстрактними, не конкретизованими.

3. Автор у своїй праці використовує поняття «соціально-кримінологічний чинник» (с.4, 28, 50, 60-61, 187), у контексті елемента соціально-правової обумовленості створення законодавцем кримінально-правової заборони, передбаченою статтею 253 КК. Водночас зауважу, що термін «соціально-кримінологічний чинник» на сьогодні не використовується ані в кримінології, ані в кримінальному праві, тож автор мав навести обґрунтування його використання або роз'яснити його сутність. Також потребує додаткового теоретичного обґрунтування теза автора про зміст соціальних чинників соціально-правової обумовленості заборони, передбаченої ст. 253 КК. Якщо ж автор мав на увазі соціальні чинники то, враховуючи їх багатовидову природу, необхідно було їх конкретизувати та надати відповідну характеристику через призму досліджуваного об'єкту. Нажаль у частині дисертації, присвяченої цьому питанню (с.50-55), дослідник обмежився лише вказівкою на суспільну небезпеку, як об'єктивну рису кримінального правопорушення проектування чи експлуатація споруд без систем захисту докільля (с.53), та згадав суб'єкта правопорушення у якості критерія оцінки ступеня такої небезпеки (с.53).

4. Вбачається спірним висновок автора про формальний склад частини 1 ст. 235 КК (с.110, 135, 137, 138, 166, 187, 253 дисертації). У пошуках підтвердження свого тезису автор приводить граматичне тлумачення терміну «створення» і, спираючись на це, констатує: «термін «створимо (створювати)» означає, виходячи із закону (ч. 1 ст. 253 КК, робити що-небудь (діяти) чи породжувати що-небудь), у нашому випадку – небезпеку тяжких технологічних аварій або екологічних катастроф, загибелі або масового захворювання населення, або інших тяжких наслідків... Це ще раз підтверджує нашу думку, що ця ознака вказує лише на дію, а не наслідки» (с.110).

На нашу думку, питання віднесення складу кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.235 КК, до матеріального чи формального виду потрібно вирішувати на підставі загально визнаних доктринальних критеріїв. Головною ознакою, яка дозволяє відмежовувати ці види складів, виступає наявність у нормі вказівки на наслідки злочинного діяння або на можливість їх настання. Об'єктивна сторона складу, що аналізується, окрім інших містить і таку обов'язкову ознаку як можливість настання суспільно небезпечних наслідків, має свій вираз у формулюванні «...якщо вони створили небезпеку тяжких технологічних аварій або екологічних катастроф, загибелі або масового захворювання населення або інших тяжких наслідків». Тобто наслідок цього кримінального правопорушення – це і є створення протиправними діями реальної загрози настання конкретних негативних явищ – екологічних катастроф, загибелі людей тощо. При цьому, такі шкідливі явища не мають місця у дійсності виключно завдяки обставин, які не пов'язані із волею суб'єкта правопорушення. Відповідно при кваліфікації правопорушення за ч.1 ст.253 слід обов'язково встановлювати не тільки вид діяння, вчиненого його суб'єктом, а й вид можливих наслідків, реальність створення ними небезпеки тощо. Якщо б це був формальний склад, то законодавець обмежився описом

діяння, адже наслідки встановлювати не потрібно, але тоді його не можливо було б відмежовувати від адміністративних деліктів.

До речі, дисертант сам собі протирічить у висновку про формальний склад. Розглядаючи питання критеріїв відмежування адміністративних правопорушень від ч.1 ст.253 КК у підрозділі 3.1. він прямо вказує на загрозу настання небезпечних наслідків, як характерну матеріальну ознаку цього складу: «Тому відповідальність за ч. 1 ст. 253 КК настає лише за умови, якщо діями особи настає загроза настання перерахованих в диспозиції можливих наслідків» (с.162); «Тому, відмежування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 253 КК України, від адміністративних правопорушень, передбачених статтями 71, 79, 86-1 слід проводити за ознаками, які криміналізують аналізоване нами кримінально-правове діяння: 1) це ознаки за ч. 1 ст. 253 КК – загроза наслідків...» (с.163).

Здійснені зауваження не зменшують наукову цінність результатів дослідження і не впливають на її високий науковий рівень, що з врахуванням всього наведеного дає підстави прийти до

ВИСНОВКУ:

дисертація **Матвійчука Олександра Валерійовича** на тему **«Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля: кримінально-правова характеристика»**, представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право є завершеною кваліфікаційною науковою працею, що містить науково обґрунтовані результати дослідження, які спрямовані на розв'язання наукових завдань, що мають істотне значення для кримінально-правової науки та правозастосування, та відповідає вимогам, сформульованим у п. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Матвійчук О.В. заслуговує на присудження йому

наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право.

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри кримінального права,

процесу та криміналістики Класичного

приватного університету

С.В. Дьоменко

«21» січня 2021 року

*Відомо с.в. Дьоменко
посвідчено.*

Перший професор ККМУ

